

12-talspigerne i medierne Rammesætning og stereotypificering af højtpræsterende piger og kvinder i det danske uddannelsessystem

Kenneth Reinecke Hansen
og Jonas Nygaard Blom

MedieKultur 2017, 63, 102-129

Published by SMID | Society of Media researchers In Denmark | www.smid.dk

The online version of this text can be found open access at <https://tidsskrift.dk/mediekultur>

Abstract

Over the last couple of decades, girls and women have generally outperformed boys and men in the educational system, and in the Danish media, high-achieving girls and women are often referred to as straight A girls (Danish: 12-talspiger). In this article, we conduct a corpus linguistic analysis of the frames constructed around the concept of straight A girls in Danish national newspapers (N = 215 articles). The analysis shows that straight A girls are framed as sick and conform in a societal culture dominated by performance pressure. The frames are primarily manifested in contrasting pairs where seemingly positive attributes are affected by or turned into negative assessments, and in highly generalizing and exorbitant accounts reflecting a stereotypical conception of the girls. Conversely, the under-achieving boys are framed as easy-going and festive, but concurrently, also more innovative and independent. The article gives a critical account of such stereotypes, which could have substantial consequences for society's understanding and treatment of girls and women under education.

Keywords

12-talspiger, journalistik, korpuslingvistik, rammesætning/framing, stereotypificering

Indledning

"Danmark har sgu ikke brug for pæne 12-talspiger. Vi har brug for nogle skøre hjerner, der kan tænke vildt og skabe nybrud inden for forskningen og samfundslivet." Sådan lød vurderingen fra professor i antropologi og nyudnævnt direktør for Nationalmuseet Rane Willerslev, da han i et interview i *Politiken* 29.8.2015 udtalte sig om den såkaldte "korrekthetskultur" i det danske uddannelsessystem. Citatet er tankevækkende, ikke blot fordi det fremsætter en polemisk holdning til, hvem Danmark har og ikke har brug for, men fordi det illustrerer en fremherskende negativ repræsentation af piger, der får høje karakterer – de såkaldte "12-talspiger", der har været genstand for adskillige historier i medierne de seneste år i Danmark. Men hvorfor er det kun pigerne og ikke drengene, den er gal med? Og hvorfor er piger, der får høje karakterer, pæne? Og hvorfor skulle der være en modsætning mellem det at få høje karakterer som pige og det at kunne tænke originalt? Spørgsmålene peger på en række blinde vinkler, som den gældende diskurs – i betydningen sprogligt og socialt konstrueret virkelighedsforståelse – i medierne kan skygge for, men som samtidig kan påvirke, hvordan samfundets forstår og behandler piger og kvinder, der får høje karakterer i skolen, i gymnasiet og på universitetet.

Det er veldokumenteret, at kvinder i visse sammenhænge fremstilles i medierne på en negativ og stereotypisk facon, der afspejler og fastholder traditionelle rollemønstre, sociale normer og fordomme (Wood, 1994; Collins, 2011) og dermed præger modtagernes opfattelse af kvinder (Oppliger, 2007). En tilsvarende ensidig negativ fremstilling af 12-talspigerne i de danske medier kan derfor potentielt påvirke modtagerne til at have et overgeneraliseret, unuanceret og fordomsfyldt syn på, hvad der kendetegner piger, der på papiret burde være repræsentanter for de dygtigste og mest succesfulde i det danske uddannelsessystem.

Disse kritiske overvejelser danner afsæt for denne artikel. Med afsæt i teori om dannelsen af stereotyper vil vi nærmere undersøge, hvordan 12-talspiger sprogligt rammesættes (*frames*) og italesættes i de danske avismedier. Vi arbejder ud fra en antagelse om, at begrebet 12-talspiger dækker over en negativ repræsentation af piger, der får eller stræber efter at få høje karakterer, og vi interesserer os særligt for de sider af virkeligheden, som denne repræsentation dels fremhæver, dels sætter i baggrunden eller helt skjuler gennem sproglig rammesætning i medierne. Vores analytiske tilgang er baseret på korpuslingvistisk analyse og nærsproglig tekstanalyse, som vi vil redegøre nærmere for nedenfor. Inden da vil vi præsentere de teoretiske forudsætninger for analysen.

Superpiger og taberdrenge

De sidste årtier har piger og kvinder generelt klaret sig bedre end drenge og mænd i skolen og på ungdomsuddannelserne, både hvad angår uddannelsesniveau og karaktergennemsnit (Danmarks Evalueringsinstitut, 2005; Dansk Erhverv, 2014). Dette gælder ikke blot i Danmark, men også i andre lande (Moos, 2006; OECD, 2016). Som

følge heraf er der opstået en dikotomisk kategorisering af "de succesfulde superpiger" og "taberdrengene" (Pomerantz & Raby, 2015) og en opfattelse af, at uddannelsessystemet er blevet *feminiseret* (Ringrose & Walkerdine, 2008). Fra dette perspektiv lader det altså til, at det i dag skulle være en fordel at være kvinde, når man er under uddannelse. Nyere studier peger dog på, at den angiveligt feminiserede skole ikke nødvendigvis er en fordel for pigerne, men snarere har ført til, at de i dag kæmper med at skulle klare sig godt på fronter samtidig. De skal være både *skarpe og smukke (bright and beautiful)*, altså både excellere i skolen og klare sig godt som piger i mere traditionel stereotypificeret forstand (Renold & Allan, 2006; Pomerantz & Raby, 2011). Ifølge en undersøgelse af Skelton et al. (2010) harmonerer det dog sjældent, når piger på den ene side ønsker at være socialt accepterede ud fra traditionelle feminine værdier og på den anden side stræber efter intellektuel succes. Ofte resulterer denne ambivalens i, at pigerne forsøger at tilpasse sig konventionel femininitet eller strategisk nedtoner deres intelligens, hvilket kan skyldes, at der i nogle miljøer ses ned på piger, der præsterer perfekt i skolen (Pomerantz & Raby, 2015). Omvendt kan pigernes mere nære omgivelser have en forventning om, at de skal klare sig strålende i skolen, hvilket kan føre til angst og mangel på selvtillid (Walkerdine et al., 2001; Skelton & Francis, 2009, p. 43).

I en dansk sammenhæng har undersøgelser vist, at op imod hvert femte danske barn og ung i alderen 10-24 år vurderer, at de ofte føler sig stressede i dagligdagen, og at denne tendens er særlig udpræget og stigende blandt unge kvinder (Due et al., 2014, p. 77 ff. – med opsummering af resultater fra otte rapporter om danske børn og unges mentale trivsel). Årsagerne hertil er endnu ikke fuldt afdækket, men præstationspres og konkurrenceræs under uddannelse fremhæves i nogle studier som en væsentlig eller ligefrem afgørende faktor (Nielsen & Lagerman, 2017).

Udtrykket *12-talspige* begrebsliggør disse højtpræsterende, pressede piger på fyndig vis, dvs. på en kortfattet og appellerende måde, der kan føre til, at folk vil være tilbøjelige til at genbruge ordet, og at journalister og meningsdannere i medierne opfatter det som velegnet til at vække modtagernes interesse (Skyum-Nielsen, 2008, p. 249). Men begrebet har samtidig en iboende risiko for at føre til en stereotypisk opfattelse af højtpræsterende piger, og det er denne mulige skævvridning af virkeligheden, vi interesser os særligt for i denne artikel. I forlængelse af Cardwell (1996) definerer vi stereotyper som en overgeneraliseret forestilling om en gruppe eller klasse af mennesker. Stereotypificering er en del af vores kognitive kategoriseringssystem, der hjælper os med at finde ligheder og forskelle på grupper, hvilket er en social nødvendighed (McGarty et al., 2002). Men stereotyper kan også lede til vrangforestillinger om, at *alle* i en gruppe er på en bestemt måde, fordi *nogle* i gruppen er sådan, heraf overgeneraliseringen, der hurtigt strider imod journalistikkens værdier og etiske normsæt, herunder idéen om *fairness* (Jønch-Clausen & Lyngbye, 2007). I tilfældet *12-talspiger* kan det betyde, at piger, der kun passer delvist på gruppens kendetegn – fx ved at de får mange 12-taller, men i øvrigt har det godt – automatisk bliver indlemmet i kategorien og derved fremstår, som om de udviser

alle dens kendetegn, inklusive de negative. Eller omvendt, at drenge ikke kan opnå medlemskab af gruppen, fordi de mangler en afgørende egenskab – at være pige – også selvom de godt kan dele andre væsentlige træk med gruppen, fx at de får høje karakterer og/eller lider af stress. Denne form for indlemmelse og udelukkelse kan lede folk til at tro, at *alle* piger, der får 12, har det skidt, og i forlængelse heraf (og gennem inferens), at piger, der får dårlige karakterer, har det godt. Og at drengene i øvrigt har det fint, uanset hvilke karakterer de får.

Stereotypificeringen kommer først og fremmest til udtryk i den rammesætning, som begrebet *12-talspiger* er med til at forankre og bygge videre på. Ved dels at fremhæve, dels at nedtone specifikke egenskaber og kendetegn ved 12-talspiger kan journalister, politikere, meningsdannere og andre stemmer i medierne skabe et generaliserende billede af pigerne, der samtidig skjuler eller underbetoner, hvordan pigerne *også* er eller kan være. Og det kan medvirke til at præge befolkningens opfattelse af, hvad der kendetegner en 12-talspige. I det følgende afsnit opridses vi det teoretiske grundlag for rammesætning og argumenterer for den emnespecifikke og nærttekstuelle tilgang, vi har valgt at anlægge i vores analyse.

Rammesætning

Rammesætning (*framing*) er et ofte anvendt, men også stærkt omdiskuteret og til tider uklart teoretisk begreb (De Vreese, 2005), der har sine rødder i psykologien og sociologien (Pan & Kosicki, 1993), men i dag primært bruges inden for forskning i politisk kommunikation og mediastudier. Blandt mange konkurrerende bud på, hvad der kendetegner rammesætning, anses Robert Entmans (1993) definition ofte som en af de mere dækkende. Ifølge Entman er rammesætning en måde at beskrive, hvordan tekster gennem *udvælgelse* og *fremhævelse* påvirker menneskelig bevidsthed. Via rammesætning udvælges og fremhæves aspekter af en erfaret virkelighed, hvilket leder til bestemte definitioner på problemer, fortolkning af årsager, moralske vurderinger og anbefalede løsninger (p. 52). En analyse af de rammesatte 12-talspiger i medierne kan dermed synliggøre de valg, opfattelser og fortolkninger, der ligger bag brugen af begrebet, og som samtidig formodes at påvirke modtagerne gennem teksten.

Den grundlæggende idé om rammesætning er videreudviklet af blandt andre Scheufele (2000) og De Vreese (2005), der har beskrevet rammesætning som en proces, der involverer opbygning (*frame building*) og fastsættelse (*frame setting*). Rammen bygges op gennem en række eksterne og interne faktorer, fx sociale normer og journalistiske rutiner, og den fastlægges gennem samspillet mellem rammen og den enkelte modtagers forhåndsviden og prædispositioner. Endelig kan rammen have en række konsekvenser for den enkelte modtager, fx ændring af holdninger, og for samfundet, eksempelvis i form af politiske beslutninger. I denne helhedsmodel bliver rammesætning en mekanisme, der fungerer på alle niveauer i kommunikationssituationen

fra produktion over indhold/udtryk til modtagelse. Vi koncentrerer os dog i denne artikel alene om det tekstuelle indhold og udtryk i den emnespecifikke ramme omkring 12-talspigerne. Fordelen ved denne tilgang er muligheden for en høj analytisk detaljeringsgrad, der kan belyse de sproglige og nærttekstuelle aspekter ved rammesætning, der ikke altid kommer til syne i bredere kommunikationsanalyser af generiske rammer. Svagheden er, at analysen ikke siger noget om, hvordan rammesætningen skabes og forstås uden for medieteksterne, og at det kan være vanskeligt at generalisere på baggrund af analysens resultater (De Vreese, 2005).

Ifølge Entman (1993) kommer rammer (*frames*) især til syne i teksten gennem nøgleord, faste vendinger, stereotypiske billeder, informationskilder og sætninger, der tematisk set forstærker fakta og vurderinger. Zhongdang & Kosicki (1993) nævner i tillæg hertil, at syntaktiske, narrative, tematiske og retoriske strukturer muliggør forskellige typer af rammer, mens Gamson og Modigliani (1989) udpeger metaforer, cases, slagord, sprog billeder og visuelle billeder som mekanismer (*devices*), der kan udløse rammer. Andre teoretikere peger desuden på, at rammesætning især kommer til udtryk steder i teksten, der har en særlig fremtrædende funktion. Det drejer sig eksempelvis om rubrikker, fotos, indledninger og konklusioner (Tankard, 2001). Alt i alt tegner der sig et billede af en mekanisme, der former sig gennem forskellige lingvistiske, retoriske, narrative og semiotiske træk, og som derfor kan være vanskelig at operationalisere i en analyse. Samtidig er der uenighed om, hvorvidt man bør gå induktivt eller deduktivt til værks, når man analyserer sig frem til rammerne (Touri & Koeyko, 2015). Dette adskiller sig imidlertid ikke fra andre typer tekst-/indholdsanalyser, hvor kategorier enten fastlægges teoretisk på forhånd eller konstrueres løbende under analyse, men i rammesætningens tilfælde synliggør uenigheden, at der på ingen måder er nogen fælles konsensus om, hvordan man finder frem til og kategoriserer rammer. Dermed risikerer rammer at blive konstruktioner skabt af forskerne snarere end af teksterne selv. Man ser derfor forskellige fremgangsmåder, der skal sikre analysens pålidelighed og validitet (Van Gorp, 2010). I vores tilfælde er valget faldet på den korpuslingvistiske tilgang, der på en operationel og reproducerbar måde kan hjælpe med at udpege og foreslå dominerende rammer på et nærttekstuel niveau.

Korpuslingvistisk tilgang

En ny tilgang til den nærttekstuelle analyse af rammesætning finder man i computerstøttet korpuslingvistik, (Tauri & Koteyko, 2015, p. 605). Korpuslingvistikkens styrke ligger især i den systematiske kvantitative analyse af nøgleord, der som tidligere nævnt regnes for en af de vigtigste signalmarkører for rammesætning af Entman. Da analysen i vores tilfælde koncentrerer sig om et specifikt leksikaliseret nøgleord, *12-talspige*, er denne indfaldsvinkel særlig oplagt. *Leksikalisering* betyder i denne forbindelse, at et ords betydning – i vores tilfælde sammensætningen *12-talspige* – løsnes fra den specifikke kontekst, hvori ordet er

opstået (Andersen, 2011, p. 45). *12-talspige* kommer altså i leksikaliseringprocessen til at betyde noget andet og mere, end (blot) hvad de enkelte led kunne tyde på: pige, der får 12.

Ord, som fx *12-talspige*, optræder aldrig i et frit tomrum, men i en konkret *kotekst* forstået som dets umiddelbare lingvistiske kontekst (Janney, 2002, p. 2). Med andre ord *realiseres* den lokale rammesætning gennem nøgleord i bestemte lingvistiske mønstre, der kan foreslå en *diskursprosodi* (Baker, 2006, p. 87). Inden for lingvistikken betegner diskursprosodi det fænomen, at et ords betydning farves af dets semantiske omgivelser. Eksempelvis kan et ord, der i opslagsform har positiv eller neutral betydning, have tendens til at være omgivet af negative udtryk, hvilket former en negativ diskursprosodi. Sådanne prosodier kan i korpuslingvistikken observeres ved at sammenligne *konkordanslinjer*, dvs. en række af udtrukne korpuslinjer, hvori nøgleordet står centralt placeret, flankeret af en række naboord (Bednarek, 2012, p. 206). I tilfældet *12-talspiger* analyserer og sammenligner vi derfor ordets omgivelser for at finde ud af, om – og i så fald hvordan – diskursprosodien er med til at skabe særlige mer- og medbetydninger (konnotationer), der kan dreje ordets umiddelbare betydning (denotation) i negativ eller positiv retning. Konkordanslinjerne oprettes i vores tilfælde ud fra en foregående *kollokationsanalyse*, dvs. automatiseret analyse af den leksikalske sammenhæng i flerordsforbindelser, med fokus på de leksikalske sammenhænge, der optræder *hyppigst* i korpusset. Ved hjælp af en sådan kombineret kollokations- og konkordansanalyse vil vi på en systematisk måde undersøge, hvilke ord *12-talspige* hyppigst kombineres med, og dernæst sammenligne diskursprosodierne direkte. Vi får på den måde mulighed for at analysere semantiske værdiladninger i de diskursprosodier, som må formodes at påvirke rammesætningen af *12-talspiger* stærkest, i og med at de er udtryk for de hyppigst forekommende leksikalske mønstre omkring ordet. Til kollokations- og konkordansanalyserne har vi anvendt softwaren WordSmith Tools 6.0 (Scott, 2012).

Samlet set er der altså tale om en analysetilgang, der kan afdække, hvordan rammer skabes ikke blot *gennem* ord, men også *omkring* ord. Idéen om, at ords betydning farves af deres omgivelser, er naturligvis ikke ny – heller ikke inden for mere traditionelle analyser af rammesætning – men det særlige ved den korpuslingvistiske tilgang er, at man lader computeren systematisere ordomgivelserne på basis af frekvens, inden man går i gang med den kvalitative analyse af nøgleord. Det øger validiteten, da analysen dermed kun forholder sig til de mest hyppigt forekommende leksikalske mønstre og ikke lader sig forføre af mere perifere og potentielt misvisende særtilfælde. Tilgangen bliver dermed brugbar for alle typer mediestudier af rammesætning, der ønsker at øge analysevaliditeten af nærttekstuelle iagttagelser. Til gengæld fortæller den korpuslingvistiske tilgang ikke i sig selv noget om de mekanismer, der danner rammer på et tekstligt makroplan. Analysen forhindrer dog ikke, at man forholder sig til den større tekstlige og argumentatoriske sammenhæng, som de udtrukne konkordanslinjer indgår i. Tværtimod forudsætter en pålidelig analyse, at man også tager helheden med i betragtning. I vores analyse

betyder det, at vi har eftertjekket, om de givne diskursprosodier stemmer overens med afsendernes overordnede argumentation, herunder udtrykte påstande og holdninger. Denne kontrol er afgørende, da lokale diskursprosodier ikke nødvendigvis behøver at være udtryk for afsenderens egentlige holdning. Eksempelvis kan afsenderen være ironisk eller, som vi vil illustrere det i et senere eksempel, være satirisk. Samtidig forholder vi os til tilfælde, hvor afsenderen gennem brug af *hedging* (Montgomery, 2007) signalerer afstandstagen til brugen af begrebet 12-talspiger.

Såvel kildernes intention med som moderation af udsagn indgår altså som en integreret del af analysen, omend fokus på grund af den nærttekstuelle tilgang hviler på de mikrosemantiske iagttagelser, mens makrosemantikken har begrænset plads at udfolde sig på. Desuden supplerer vi undervejs med en retorisk-stilistisk analyse af sproglige træk, der forstærker rammesætningen. Her interesserer vi os særligt for troper, der yderligere *fremhæver* de diskursprosodiske kendetegn ved 12-talspigerne, og for implikaturer (Grice, 1975) og præsuppositioner (Levinson, 1983), der gennem underforståede meninger og forudsatte antagelser kan rammesætte en given opfattelse af virkeligheden uden at begrunde den – *som om* den på forhånd er vedtaget og indiskutabel (Gravngaard, 2009). Vi er samtidig særlig opmærksomme på overgeneraliserende udtryk, der kan være udtryk for stereotypificering.

Metodisk set bidrager vores studie derved til framinglitteraturen ved at demonstrere, hvordan computerstøttede kvantitative analyser kan medvirke til at validere den kvalitative nærttekstuelle analyse af rammesætning, der udløses i og omkring nøgleord.

Korpuset

For at kunne kortlægge rammesætningen i medierne af 12-talspigerne har vi udvalgt et tekstkorpus fra samtlige danske landsdækkende aviser i perioden 1.8.2006-12.10.2016. Selvom tv og internet nu er mere primære kilder til nyhedsforbrug i Danmark (Nielsen & Schrøder, 2013, p. 21), er aviserne stadig dagsordensættende i mediedebatten, i hvert fald i den forstand, at de genererer langt hovedparten af de nyheder, de andre medier citerer eller kopierer (Lund & Willig, 2009, p. 10). Man kan derfor med en vis forsigtighed antage, at fremstillingen i aviserne afspejler en mere generel medierepræsentation af 12-talspigerne i Danmark. Undersøelsesperioden starter 1.8.2006, fordi det var her, 7-trinsskalaen og dermed 12-tallet blev indført, først i gymnasiet, hvorefter den blev rullet ud i det øvrige uddannelsessystem 1.8. og 1.9. 2007 (Undervisningsministeriet, 2016).

På baggrund af denne afgrænsning har vi søgt i databasen *Infomedia* via en boolsk søgestreng: *12-tals* ELLER *12tals* ELLER *tolv-tals* ELLER *tolvtals* (asterisk markerer trunkering). Da vi er interesserede i, hvordan 12-talspiger bliver rammesat, har vi kun inkluderet artikler, hvor *12-tals-* indgår som førsteled i sammensætninger med personer samt metonymiske og metaforiske udtryk for personer, fx *12-tals-hund*. Således er fx en artikel, der udelukkende realiserer ordet *12-talsskalaen*, manuelt blevet elimineret

fra korpuset. Vi har altså afgrænset vores korpus ved at søge på den leksikaliserede og substantiviske form af *person, der får karakteren 12*, hvilket ikke blot dækker 12-talspiger/-kvinder, men også eventuelle 12-talsdreng/-mænd og kønsneutrale varianter. Det er gjort for at undersøge, om der er tale om en ensidigt kønnet leksikalisering eller ej. Det er klart, at vi dermed ikke inddrager alle historier om elever/studerende, der får eller stræber efter at få høje karakter, men da vi primært er interesserede i rammesætningen af personer, der benævnes *12-talspiger*, er dette heller ikke relevant for formålet.

Det samlede korpus er på N = 215 artikler = 205.483 løbende ord. Der er tale om et *specialiseret korpus*, dvs. et korpus, der er repræsentativt for en given type tekst (Hunston, 2002, p. 14), hér avisartikler genereret ud fra den valgte søgestreng, og det er i korpuslingvistisk forstand af forholdsvis beskedent omfang. Fordelen er, at vi kan inkludere samtlige artikler i analysen, og at vi kan kombinere og udvide de kvantitative analyser med kvalitative tekstanalyser (Koester, 2010, p. 67).

Den tidlige fordeling af de 215 artikler ses i Tabel 1. Den forholdsvis voldsomme stigning fra (og op til) 2015 kan hænge sammen med en meget omtalt DR-dokumentar, *De perfekte piger*, der blev sendt i sommeren 2015. Her følger man tre højtpræsterende gymnasiepiger, der stræber efter perfektion i alle aspekter af livet, men undervejs er på vej til at bryde sammen psykisk.

Tabel 1. Tidlig fordeling af korpusets artikler.

År	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Artikler	0	1	2	0	2	4	2	5	38	94	67

N = 215 artikler.

De 215 artikler fordeler sig gennemæssigt på 74 informationsartikler skrevet af journalister (herunder bl.a. nyhedsartikler, reportager, interviews og portrætter) og 141 opinionsartikler skrevet af redaktører/journalister, meningsdannere, politikere og privatpersoner (bl.a. kronikker, klummer, debatindlæg, læserbreve, anmeldelser, analyser og satiriske indlæg).¹ At hele to tredjedele af korpuset er opinionsstof, understreger en vigtig pointe i vores analyser, nemlig at vi ikke kun afdækker nyhedsframes i snæver forstand, men giver en mere generel karakteristisk af mediedebatten i danske aviser.

Kønnede kollokationer

Vi har indledningsvis optalt *Centre* og *R1-R3*, dvs. kollokationer i sammensætning med *12-tals-* eller *ét, to eller tre ord til højre for 12-tals*, se Tabel 2. Udvidelsen mod højre skyldes dels særskrivningsfejl² som fx *12-tals pige* (korrekt stavemåde: *12-talspige*), der optræder 94 gange i korpuset, dels 10 tilfælde af sideordning, fx *12-talspiger og -dreng*.

Tabel 2. Kønskollokationer med 12-tals-

	Frekvens	Procent
pige*	279	73,8 %
kvinde*	0	0,0 %
dreng*	21	5,6 %
mand/mænd	0	0,0 %
kønsneutral/andet leksem	78	20,6 %
I ALT	378	100,0 %

Optalt: kønskollokationer i sammensætning med 12-tals- eller ét, to eller tre ord til højre for 12-tals-; kønsneutral betyder kønsneutral i leksemet, fx 12-tals-elever; andet leksem kan godt være kønnet, fx 12-tals Marius, men også fx 12 tals kultur.

73,8 procent af de leksikaliserede forbindelser med 12-tals- har altså -pige* som eksplicit andetled. Selv når vi kigger nærmere på de tilsyneladende kønsneutrale leksemer, viser de sig også oftest at dække over piger i sammenhængen, fx metaforen 12-taljunkier. Den kønnede tendens kan selvfølgelig hænge sammen med, at der er flere piger, der får 12 i det danske uddannelsessystem, men karakterstatistikkerne underbygger – trods alt – ikke en så skæv overrepræsentation. 12-tals-[person] synes altså at have en fast kønnet form, og andre kønnede variationer må derfor antages at fungere som stilistiske afvigelser.

At der netop er tale om 12-talspiger, er i sig selv interessant; kvinde* realiseres slet ikke som andetled. Pige betegner ifølge *Den Danske Ordbog* (DSL, 2003) et barn eller en ung/ yngre person af hunkøn, og da det primært er børn og unge mennesker, der går i skole og videreuddanner sig og dermed får karakterer, er det mere oplagt at bruge dette ord end kvinde, der betegner en voksen person af hunkøn. Ordet pige åbner dog samtidig op for medbetydninger som "umoden", "umyndig", "uselvstændig" og "ikke fuldt udviklet", der kan ligge som latent kilde til negative associationer i en læringskontekst. Årsagen hertil skal findes i de sprogligt konstruerede kategorier, som mennesker ifølge lingvistisk relativisme/determinisme (Whorf, 1956, p. 213) forstår virkeligheden gennem. Når det gælder køn, mangler dansk et leksem, der dækker området mellem at være barn og voksen. Som ung eller yngre person af hunkøn (eller hankøn) er man derfor hensat til samme kønskategori som børnene. Man skelner ikke leksikalsk, og det kan muligvis gøre, at nogle forbinder 12-talspiger med "12-talsbørn" og associerer herefter.

Negative kollokationer

Vi har undersøgt, hvorledes 12-talspiger rammesættes på den mest eksplicitte måde: som kollokation i den umiddelbare kontekst L10-R10, dvs. 10 ord til venstre og højre for 12-talspige*/12-tals pige*, realiseret mindst 5 gange i mindst 5 tekster, hvilket giver 275 realisationer. Herefter har vi udvalgt de leksikalske ord, dvs. substantiver, (fuld-)verber, adjektiver og leksikalske adverbier (Baker, 2006, p. 54), alle i trunkeret form. Dernæst har vi manuelt frasorteret ord, der ved gennemlæsning af konkordanslinjerne ikke havde

potentiale til at sætte rammer, fx fordi de var forventelige og "neutrale" emnet taget i betragtning (fx *folkeskole**), fordi de blev brugt som hjælpeverber (fx *har**), eller fordi de blev brugt med vag eller forskelligartet betydning (fx *god**). Resultatet ses i Tabel 3.

Tabel 3. Kollokationer med 12-talspige.

Kollokation	Tekster	Total
præst (verbum + afledninger/sammensætninger)	21	28
stress	21	24
såkaldt*	22	23
pres (verbum + afledninger)	14	17
dreng	15	16
perfekt	14	16
problem*	13	16
dygtig*	14	15
debat	13	15
kvinde*	10	14
generation	10	12
kalde*	9	10
super*	6	10
pæn*	8	9
korrekt	6	9
begreb	8	8
psyko*	8	8
høj* (adjektiv)	7	7
ekstrem*	6	7
kultur	6	7
køn (substantiv)	6	7
medie*	5	6
ambiti	5	5
bukker	5	5
flittig*	5	5
føle*	5	5

Optalt: kollokationer 10 ord til venstre og 10 ord til højre for 12-talspige*/12-tals pige*.

Selvom man ikke kan fastslå noget generelt om rammesætningen ud fra Tabel 3, tegner der sig et mønster af de diskursprosodier, der omgiver ordet *12-talspige*. Vi vil herunder forfølge tendenserne, baseret på en læsning af udvalgte dele af skemaet.

En række kollokationer peger på en negativ patologisk rammesætning, der har med *psykisk sygdom* eller i hvert fald skrøbelighed at gøre. Som det eksemplificeres i Tabel 4, karakteriseres pigerne som stressede, pressede og ekstreme; de bukker under og går til psykolog.

Tabel 4. Eksempler på negative kollokationer med sygelighedsramme.

Kollokation	Eksempel	Kilde, avis, dato
stress	Og derfor kan vi på en og samme tid se problemer med uro og disciplinkrise i folkeskolen og overpræsterende 12-tals-piger med stress i gymnasiet.	Journalist, <i>Information</i> , 31.10.2014
pres (verbum + afledninger)	Der tales meget om de <i>pressede</i> 12-tals-piger, der stræber efter at blive perfekte og beundringsværdige, mens de er hurtige til at bebrejde sig selv, hvis resultaterne udebliver	Præst, <i>Kristeligt Dagblad</i> , 29.5.2015
psyko*	12-tals pigerne. Det kalder <i>psykologerne</i> de dygtige piger med lavt selvværd.	Redaktør, <i>Politiken</i> , 3.3.2012
bukker	Politikens fokus i foråret på de såkaldte 12-talspiger, der overpræsterer og desværre <i>bukker</i> under og må til psykolog, viser, hvor massivt presset er på unge i uddannelsessystemet.	Fagforeningsformand, <i>Politiken</i> , 20.7.2015
ekstrem*	"Det er nogle krav til egen præstation, som måske bliver mest <i>ekstreme</i> hos det, nogen kalder 12-talspiger, men som ingen går fri af."	Ungdomsforsker, <i>Kristeligt Dagblad</i> , 18.5.2015

Vores kursiveringer.

Dertil kommer en række kollokationer, der for en umiddelbar betragtning forekommer positive – eller i det mindste neutrale – men som ved nærmere eftersyn i koteksten viser sig at være (med)årsag til psykisk sygelighed/skrøbelighed, se eksemplerne i Tabel 5.

Tabel 5. Eksempler på positive kollokationer – men med sygelighedsramme.

Kollokation	Eksempel	Kilde, avis, dato
præst (verbum + afledninger/sammensætninger)	De såkaldte 12-talspigens <i>præstationsangst</i> er også blevet bemærket i Stresstænk tanken.	Journalister, <i>Politiken</i> , 17.5.2014
perfekt	<i>Perfekthedssyge</i> 12-tals-piger	Journalist, <i>Politiken</i> , 9.3.2014
ambiti	Bogen rammer lige ned i et aktuelt emne om <i>overambitiøse</i> , stressramte 12-tals piger.	Journalist, <i>BT</i> , 21.6.2014
dygtig*	Dels de <i>dygtige</i> "12-talspiger", som kan gå ned på, at de stiller alt for høje krav til sig selv.	Leder af psykologisk rådgivning (indirekte citat), <i>Kristeligt Dagblad</i> , 18.5.2015

Vores kursiveringer.

I de tre første eksempler sammensættes de denotativt set positive leksemer *præstation*, *perfekt* og *ambitiøs* med de negative leksemer *angst*, *syg* samt førsteleddet *over*. Derved skabes en underforstået *adversativ kobling* (Halliday, 1994, p. 324), dvs. modsætningsforbindelse, som også gør sig gældende i det fjerde eksempel, hvor modsætningen dog står som efterstillet adled. Pigerne præsterer, *men* er angste. Pigerne er perfekte, *men* syge. Pigerne er ambitiøse, *men* i en sådan grad, at det er usundt. Pigerne er dygtige, *men* kan gå ned psykisk. Modsætningerne gør, at det positive, pigernes præstation, sættes i baggrunden, mens det negative sættes i forgrunden i rammen.

På lignende vis er der en række kollokationsord, der angiver klassiske borgerdyder som fx perfektion og flid, men som i den samlede diskursprosodi farver 12-talspigerne negativt. Enten konstateres det i et efterstillet adled, eller også underforstås det, at pigerne måske nok besidder dyderne, men at de så til gengæld mangler noget andet. Sammenholder man disse mangler, tegner der sig et billede af, at 12-talspigerne rammesættes som *konforme*. De mangler evnen til at improvisere, tænke kreativt, originalt/innovativt og selvstændigt – og så er de kedelige, se Tabel 6.

Tabel 6. Eksempler på positive kollokationer – men med konformitetsramme.

Kollokation	Eksempel	Kilde, avis, dato
perfekt	Vi har længe hørt om dem. De <i>perfekte</i> 12-tals piger, der læser og læser og i søvne kan lire de sætninger af, som de tror, lærerne gerne vil høre.	Journalist, <i>Berlingske</i> , 4.10.2015
<i>pæn</i> *	Eva Kjer – en <i>pæn</i> 12-tals-pige uden den store sans for at improvisere.	Journalist, <i>Jyllands-Posten</i> , 30.3.2016
korrekt	Uddannelsessystemet dyrker 12-talspigerne, der har alle de <i>korrekte</i> svar, men sjældent tænker vildt og kreativt.	Antropolog (indirekte citat), <i>Politiken</i> , 29.8.2015
<i>flittig</i> *	Og jeg har i den grad svigtet de kedelige 12-talspiger, <i>flittig</i> -liserne.	Studievært, <i>Politiken</i> , 2.5.2016

Vores kursiveringer.

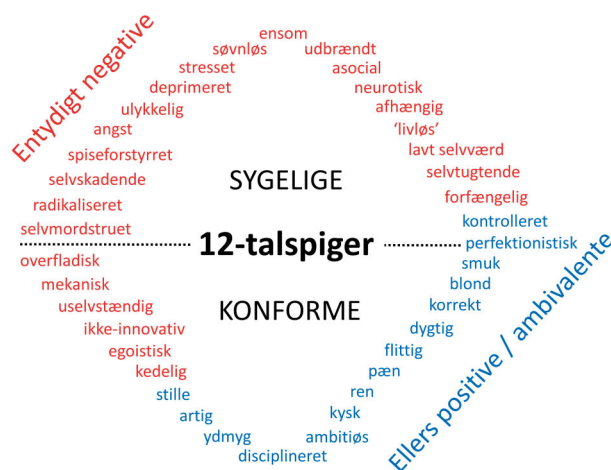
Igen ses der en generel tendens til adversativ kobling: Pigerne er perfekte, *men* lurer bare af. De er pæne, *men* kan ikke improvisere. De har alle de korrekte svar, *men* kan ikke tænke kreativt. De er flittige, *men* kedelige. Der danner sig således et negativt kollokationsmønster, hvor de positive træk ved pigerne gennem en direkte eller underforstået modsætning farves i negativ retning.

Det er værd at bemærke, at pigernes *perfektion* og *korrekthed* i sagens natur er overgeneraliserende træk, da piger, der får 12, sandsynligvis også begår fejl. Men det er med til at fastholde det stereotypiske billede af pigerne som fejlfri i det konforme liv, men fulde af fejl i det "rigtige" liv.

Sygelighed og konformitet

Kollokationsanalysen indikerer altså, at *12-talspiger* er et begreb, der bruges i en overvejende negativ rammesætning. For yderligere at validere dette resultat har vi i samtlige 275 konkordanslinjer med *12-talspige** kortlagt de karakteriserende kendetegn, beskrivelser og vurderinger, der knytter sig direkte til eller nævnes i nær sammenhæng med begrebet. Det sidste betyder, at vi har medtaget eksempler, hvor *12-talspiger* sidestilles eller sideordnes med negative beskrivelser af andre piger eller personer – et stilistisk fænomen, som vi vender tilbage til og uddyber analytisk i næste hovedafsnit, ”Stilistisk styrkelse af rammerne”. Tabel A og Tabel B i appendikset illustrerer analysen ved hjælp af excerperede eksempler.

De karakteriserende kendetegn danner tilsammen en overordnet diskursprosodi omkring begrebet *12-talspige**, der bekræfter de overordnede rammesætninger, vi fandt i kollokationsanalysen: *sygelighed* og *konformitet*. Som det ses i Figur 1, former de karakteriserende kendetegn rammerne gennem negative valoriseringer, men også gennem tilsyneladende positive – eller i hvert fald ambivalente – valoriseringer, fx *kysk*, *ren*, *smuk*, *stille*, *ydmyg*. Disse beskrivelser indgår som del af den negative diskursprosodi, typisk udtrykt gennem (underforståede) adversative koblinger, fx *smuk, men ulykkelig*.

Figur 1. Illustration af diskursprosodierne omkring *12-talspiger* med rammerne *sygelighed* og *konformitet*.

Samtidig kan figuren læses som en karakteristik af de stereotypiske træk, der forbindes med *12-talspiger*, og som piger altså kan risikere at blive forbundet med, hvis de placeres i kategorien. Af samme grund ser vi også artikler – særligt debatartikler skrevet af pigerne selv – der problematiserer og polemiserer mod den overordnede rammesætning. Men som påpeget af Baker (2006, p. 114-115) ender den slags forsøg på at kæmpe imod en dominerende diskurs eller rammesætning ofte med (indirekte) at reproducere samme

ramme. Da leksikaliseringen af 12-talspigerne på forhånd er negativt konstrueret omkring sygelighed og konformitet, bliver begrebets kritikere også nødt til at forholde sig til rammen, hvis de vil bryde fri af den. Man kan med andre ord ikke uden videre bruge *12-talspige* positivt, selvom 12 jo gives for den fremragende præstation. Begrebet trækker automatisk de negative og problematiske kendetegn med sig.

Til gengæld har man mulighed for at angive forbehold og tage afstand fra udtrykket. Som det fremgik af Tabel 3, er der da også en gruppe af kollokationer, der antyder en afstandstagen fra begrebet 12-talspiger. Særligt interessant er her den stærke kollokation *såkaldt**, der i samtlige realisationer optræder som L1 (fx "såkaldte 12-talspiger"). Her er tale om en form for hedging, der kan signalere en afstandstagen til – eller i hvert fald ambivalens ved – begrebet. Dette kan naturligvis være udtryk for, at man vitterlig lægger afstand til betegnelsen, men det kan også bruges til at moderere et ellers kontroversielt synspunkt. Montgomery (2007, p. 125 f.) taler om, at hedging kan bruges til at skubbe (*push*, dvs. tage afstand fra) og trække (*pull*, dvs. tage til sig) en påstand i et live-interview på tv for at gøre det mere interessant. Lignende retoriske strategier ses i korpusset, her som en form for retorisk *vaccination* (Jørgensen, 2007, p. 104), der skal tage brodden af metaforikken:

[*Pull*:] Carsten Rahbek er ganske klar over, at der findes pligttopfyldende såkaldte 12-tals piger, der kan tænke kreativt og ud af boksen. [*Push*:] "Jeg siger bare: 'Lad nu være med at lave et bokssystem, hvor alle studerende skal klemmes ned, så de kan følge den slagne vej.' Det vil være adfærdsregulerende, og vi vil få en masse, der er gode til at gå til eksamen – men vi dræber variationen." (Professor, *Berlingske*, 4.9.2015).

Når vi læser i de bredere kontekster, foregår der adskillige andre former for hedging, fx brug af epistemisk modalitet, ironi, humor og citationstegn – men også mere subtile former, hvor skribenten eller kilden slår sig for munden, inden og/eller efter den negative rammesætning sætter ind:

[*Push*:] Når man kan sidde tilbage med en lidt fersk eftersmag, skyldes det, at Egholm næsten er for perfekt. Som om bogen selv er en slags 12-tals pige, der gerne vil være så dygtig og dadelfri, at den skinner ren og pæn og uden nogen form for svedig og sansepåvirkende lugt, larm og lummerhed i sig. [*Pull*:] Det skal ikke hånes, [*push*:] men 12-tals piger kunne nu ind imellem have godt af at lade sig besmudse af brovtende, bøvsende og bissede drengebørn. (Journalist, *BT*, 21.6.2014).

På den måde minder bevægelsen i skubbet og trækket om de denotativt set positive ord, der flere steder bruges om pigerne, men som i virkeligheden dækker over en negativ valorisering, der udtrykkes i en (underforstået) adversativ kobling.

En anden og journalistisk set problematisk effekt af hedging – eksempelvis den udstrakte brug af "såkaldt" – er, at grebet kan bruges til at tilskrive ansvaret for at anvende

(eller have opfundet) begrebet 12-talspiger til unævnte kilder. Der er da tale om et skift i *footing*, forstået som den "sokkel", et udsagn hviler på (Goffman 1981; Nielsen, 2001). Det viser sig således også, at artiklernes kildehenvisninger angående 12-talspiger er temmelig upræcise, og det opfatter vi som en "naturlig" konsekvens af leksikaliseringen: Når et ord leksikaliseres, lægger det sig fast på en bestemt betydning, hvorved det formentlig lettere hentes frem fra hukommelsen; derfor er der tilsyneladende ikke behov for yderligere definition (vores kursiveringer herunder):

Fagkundskaben taler om "de perfektionistiske unge" eller "12-tals pigerne." (Journalist, *Berlingske Tidende*, 11.12.2010).

I den anden ende af spektret findes de såkaldte 12-talspiger, som døjer med præstationspres og stress, *viser rapporter*. (Journalist, *Information*, 15.8.2014).

Man taler tit om 12-talsspigerne, der klarer sig godt, men som desværre er langt ude psykisk. (Politiker, *BT*, 10.2.2016).

Således sløres det, hvem der egentlig har ansvaret for at bruge termen. Så selvom man låner videnskabelig etos fra eksempelvis "fagkundskaben", forsømmer man altså at forsyne læseren med forskningens begrebslige og kildemæssige præcision og forbehold.

Her er det vigtigt at understrege, at der fra et psykologisk perspektiv meget vel kan være hold i nogle af bekymringerne vedrørende højtpræsterende kvinder i uddannelsessystemet. Vi har dog ikke fundet belæg for, at *12-talspiger* skulle være en alment brugt og accepteret term – eller diagnosebetegnelse – inden for psykologien eller psykiatrien. Ej heller, at der skulle være tale om et etableret og fast defineret koncept blandt forskere. Til gengæld ser vi altså, at begrebet bruges meget værdiløst i aviserne, og det gælder også langt de fleste udtalelser fra netop forskere.

Stilistisk styrkelse af rammerne

Den negative rammesætning af 12-talspigerne kommer ikke blot til udtryk gennem kollokationer og karakteriserende kendetegn, beskrivelser og vurderinger. Den forstærkes desuden gennem en række retorisk-stilistiske greb, der yderligere betoner de sygelige eller konforme træk ved pigerne. Vi vil her gennemgå de vigtigste eksempler på strategien.

Sideordning (*co-ordination*, Baker, 2006, p. 112) bruges flere gange til negativt at rammesætte pigerne. Grebet illustrerer samtidig, hvordan ordet *12-talspiger* er så leksikaliseret, at det uden videre definition kan sideordnes med andre begreber, fx inden for rammen *konformitet* (vores kursivering):

På RUC lærer man netop at indgå i et fagligt fællesskab, der ikke kun er dikteret af *reproduktive tavle-elever, kopimaskinelærere og 12-tals-piger*. (Studerende, *Politiken*, 29.3.2016).

Tilsvarende i de to næste eksempler, hvor 12-talspigerne sideordnes med negativt fremstillede begreber og politiske initiativer som en del af en mere omfattende samfundskritik (vores kursiveringer):

Danskere under 30 år er i forvejen langt mere fornuftige og forsigtige end deres forældres generation. De arbejder mere, uddanner sig hurtigere og nikker forstående, når politikerne skærer ned. Statistikkurverne dykker for alt fra aborter og gæld, til druk og kriminalitet – der er ikke meget plads til skøre eksperimenter, og vi har vænnet os til begreber som *korrekthedskultur, 12-talspiger og generation målrettet*. (Redaktør, *Information*, 4.8.2016).

Den kreative klasse/den progressive middelklasse gjorde op med *konkurrencestaten og fremdriftsreformer og 12-talspiger og Dong-salget til Goldman Sachs* ved at springe i armene på Alternativet og Enhedslisten. (Redaktør, *Politiken*, 5.8.2015).

I korpusset ser man flere steder spor af en sådan overordnet kultur- og ideologikritik, der maler et billede af en nikkedukkekultur blandt de unge i et samfund præget af pres, præstation og konkurrence. Eksempelvis har ordet **kultur** i alt 288 realisationer i korpusset, fx *lydighedskultur og selvdisciplineringskultur*, mens *konkurrencestat** forekommer 121 gange. I det sidste eksempel ovenfor ser man samtidig, hvordan sideordningen muliggør, at diverse (ifølge skribenten) dårligdomme kan kobles associativt til 12-pigerne. I dette tilfælde Dong-salget og andet, der ikke umiddelbart har noget med pigerne at gøre.

Noget tilsvarende gælder for brugen af *analogier*:

Optagelsesprøven til Sydkoreas universiteter er den vigtigste dag i de unges liv og et spejl for den danske debat om 12-tals piger [...]. I kølvandet af prøven følger altid en bølge af selvmord. (Journalist, *Weekendavisen*, 27.11.2015).

Her står der ikke, at 12-talspiger begår selvmord, men da optagelsesprøven i Sydkorea ifølge skribenten er et spejl for debatten om 12-talspigerne, er det nærliggende at slutte, at efterspillet også minder herom. På samme måde associerer næste eksempel 12-talspiger med voldtægt og mord:

Bogen rammer lige ned i et aktuelt emne om overambitiøse, stressramte 12-tals piger. Først bliver én, senere flere tilsyneladende velfungerende, i al fald kønne og kloge universitetsstuderende voldtægtet og myrdet. (Journalist, *BT*, 21.6.2014).

Eksemplet illustrerer, hvordan rammerne omkring 12-talspigerne kan styrkes gennem *præsupposition* som forudsat viden, der ikke begrundes og dermed heller ikke kan diskuteres. Her forudsættes det i udtrykkene "tilsyneladende velfungerende" og "i al fald", at der (nok) også er andre egenskaber end et kønt udseende og en stærk hjerne, der er nødvendige for at være velfungerende – som pige. Men det begrundes ikke hvorfor; ej heller specificeres det, hvad der så skal til for at være velfungerende.

På lignende vis kan de bagvedliggende rammer underforstås gennem *implikatur*, der opstår, når afsenderen bryder med modtagerens forventning om, at ytringen er relevant og sand og formuleret klart, kortfattet, entydigt og uden omsvøb (Grice, 1975). Når det sker, kan der ligge en anden betydning gemt bag ordene, som eksempelvis herunder, hvor en række beskrivende kendetegn ved 12-talspigerne bryder med den umiddelbare relevans:

"Snittet på arkitektskolerne er meget højt, så det ender med at være 12-talspiger med blond sideskilning og benene over kors, som kommer ind [...]," mener Mattias Tesfaye. (Politiker, *Jyllands-Posten*, 16.1.2015).

Det at være pæn og dydig underforstås tilsyneladende her som (en del af) vejen til succes i det "feminiserede" uddannelsessystem, udtrykt gennem *kyskhed* ("benene over kors") og *renhed* og/eller *danskhed* ("blond sideskilning"). Den blonde sideskilning åbner endvidere for en lang række mulige associationer, fx myten om "den dumme blondine" (Greenwood & Isbell, 2002). Dette ville ganske vist stå i modsætning til de korslagte ben, da denne blondine ifølge mytologien er promiskuøs, men metaforikken er så åben, at vi ikke kan afgøre, i hvilken retning associationerne skal gå.

At 12-talspiger på arkitektskolen *alle* skulle have blond sideskilning, er i sagens natur ikke blot udokumenteret, men også en stilistisk overdrivelse. Og netop *hyperboler* bruges flere steder til at styrke rammesætningen ved at overdrive – ofte postulerede – negative træk ved 12-talspigerne, fx i følgende eksempel, hvor kilden dels postulerer, at 12-talspigerne per automatik bliver ph.d.er på universitetet, dels præsupponerer, at pigerne ønsker at være forskere – også selvom de åbenbart ikke rigtig kan finde ud af det:

"I stedet er det alle de korrekte 12-tals piger, der stryger igennem universitet og ender med at få en ph.d., men det er sgu sjældent dem, der kommer til at bedrive stor forskning. Det er det bare ikke". (Antropolog, *Politiken*, 29.8.2015).

Andre steder bruges overdrivende *gentagelser* til at fremhæve sygelige træk ved 12-talspigerne (vores kursiveringer):

Eller den unge, smukke, såkaldte 12-tals pige, der græder sig i søvn *hver eneste – hver eneste – hver eneste nat*, og som vågner kl. 3 *hver eneste – hver eneste – hver eneste nat* og ligger

og kæmper med følelsen af at blive opslugt af et sort hul af fiasko uden nogen at række ud til. (Sociolog, *Politiken*, 29.3.2015).

Overdrivelse gennem gentagelse anvendes også til at vende rundt på valoriseringen af et ellers positivt udtryk. Det ses her i brugen af det forstærkende førsteled *super-*, der er et af de ord, *12-talspige** kollokerer med (jf. Tabel 3):

Det seneste års tid har medierne summet af snak om 12-tals-piger og supermødre, der også er super-kærester, super-lækre og super-succesfulde på arbejdsmarkedet. (Journalister, *Jyllands-Posten*, 1.2.2015).

Her underforstås det gennem brud på kvantitetsmaksimen (Grice, 1975), at det nok ikke er særlig super at være så super.

På mere direkte vis bruges førsteledet *over-* i en række tilfælde til at betone negative aspekter ved adjektiver, der uden førsteledet denotativt set er positive eller neutrale, fx *overambitiøs* og *overkontrolleret*. Netop det *overgjorte* synes at være en del af grundholdningen bag de stereotypiske træk, som pigerne tillægges: Pigerne gør noget rigtigt, de gør det bare *for meget*. De er *for* dygtige, *for* perfekte, *for* korrekte, *for* ambitiøse, *for* pæne, *for* rene. Heri ligger muligvis et særligt kulturelt træk, der da også italesættes i korpusset (i hvert fald realiseres leksemet **jantelov** 23 gange). I stedet skal pigerne "ud af boksen" for at bruge en hyppig og karakteristisk metafor fra korpusset. At pigerne opfattes som *for meget*, illustreres også af den metaforiske fremstilling af dem som præstationsprinsesser og dronninger af uddannelsessystemet:

Et nulfejlsregime, hvor den dengsede 12-tals pige er dronning og rollemodel fra folkeskolen til kandidatgraden. (Journalist, *Berlingske*, 4.9.2015).

Her er det samtidig bemærkelsesværdigt, at 12-talspigen beskrives som *dengset*, der oprindeligt er en kæleform til ordet *dreng*. Pigerne er altså drengede, men vel at mærke på den forkerte, forkælede måde.

Det leder til spørgsmålet: Hvad er drengene så?

Drengene

I korpusset er der, jf. Tabel 2, kun 21 forekomster af *12-tals(-)dreng**. De tilhørende konkordanslinjer viser, at 5 realisationer har sygeligheds- og/eller konformitetsrammen til fælles med analysen ovenfor (7, hvis vi medregner en fiktiv nyhed fra *RokokoPosten* i *Jyllands-Posten*). De øvrige realisationer sideordner eller sidestiller 12-talsdreng og -piger, hvoraf størstedelen er kritiske over for den negative rammesætning, hvilket vi vender tilbage til nedenfor. Begrebet bruges desuden flere gange til at fortælle, at det normalt *ikke* bruges i debatten:

Article: 12-talspigerne i medierne

Hvorfor taler vi aldrig om 12-tals-drenge? (Studerende, *Politiken*, 4.10.2014).

Hvad med de ambitiøse 12-talsdrenge – ordet findes vist ikke? (Journalist, *Information*, 29.6.2015).

Samlet set bruges begrebet *12-talsdrenge* altså primært, når skribenten stiller sig kritisk over for begrebet *12-talspiger*.

Anderledes forholder det sig med ordet **dreng** (uden initialt *12-tals-*), der som kollokationsanalysen viste, jf. Tabel 3, optræder hyppigt sammen med *12-talspige**. I disse sammenhænge opsættes en dikotomisk modsætning, der synes at favorisere drengene (vores kursivering):

Og for en til tider voldsomt engagerende – og til andre tider lidt navlepillende – debat om [...] *ulykkelig 12-tals-pige eller dygtig dreng*. (Redaktør, *Berlingske*, 31.12.2015).

Faktisk bliver de angiveligt "afslappede" drenge ofte rammesat som en positiv modpol. De har så at sige det, de sygelige og konforme 12-talspiger mangler:

De dygtige 12-tals-piger er pressede, mens drengene er helt anderledes glade og tilbagelæned. (Journalist, *Politiken*, 17.5.2014).

Undersøgelser viser, at drengene slapper af i forhold til præstationer og ambitioner, mens 12-talspigerne ligger i tre dage i natostilling, hvis de får en dårlig karakter. (Journalist, *Information*, 19.6.2014).

12-tals piger kunne nu ind imellem have godt af at lade sig besmudse af brovtende, bøvsende og bisede drengebørn. (Journalist, *BT*, 21.6.2014).

12-tals-piger bliver overhalet af bar-drenge (*Journalist, Jyllands-Posten*, 22.12.2014).

Sådanne beskrivelser trækker tilsyneladende på et mytekompleks om, at det slet ikke er i uddannelsessystemet (eller "i boksen"), at man lever livet eller opnår succes, hverken som individ eller samfund. Det fremgår også af de følgende eksempler, der er hentet fra den bredere kotekst, og hvis soldater- og nikkedukkemetaforik er karakteristisk:

Læringen uden for undervisningen er den, der former os som mennesker. I mellemrummet findes inspiration, der former og giver kant. Men 12-tals-soldaterne har lært af samfundet, at mellemrummet er spild af tid. (Studerende, *Ekstra Bladet*, 2.7.2015).

Danmark taber, hvis vi satser på nikkedukker. (Redaktør, *Politiken*, 6.9.2015).

Denne mytologi er så stærk, at en universitetsrektor ligefrem advarer piger og drenge mod at stræbe efter høje karakterer og i stedet opfordrer dem til at fordybe sig i egne interesser, hvorfra kreativiteten skulle udspringe. De skal med andre ord tænke

ud af boksen, for selv i de mest specifikke fag som datalogi, medicin og ingeniørstudiet er det innovation mere end perfektion, der udvikler. (Rektor, *Kristeligt Dagblad*, 2.10.2015).

I videre forstand finder vi en postmoderne længsel væk fra den behovsudsættelse, der kendetegnede det moderne borgerlige samfund, og her er det 12-talspigernes angivelige kyskhed, der står for skud. Karakteristisk nok bliver 12-talspigerne i følgende satiriske eksempel, der er et fiktivt citat, kategoriseret sammen med en anden udskammet pige-gruppe, piger med tørklæde:

"[D]er er meget inspiration at hente i det tildækkede look, og vi var mange 12-talspiger, der manglede et område, hvor vi kunne fremvise vores evne til personlig behovsudsættelse. Eksempelvis så sover vi jo kun fem timer i døgn, laver lektier resten af tiden og spiser kun salat, men seksuel afholdenhed var ligesom et helt nyt område, hvor vi kunne vise over for os selv og vores fremtidige arbejdsgivere, at vi totalt kan tilsidesætte vores egne behov og kontrollere os selv til tårnhøj performance. Og så var det bare på med hijabben!" (Antropolog, *Politiken*, 14.8.2016).

De psykisk og kreativt hæmmede 12-talspiger skal altså tilsyneladende netop lære at opfylde mere primære behov, dvs. gå på bar og dyrke sex – kort sagt "få sig et liv" – og dermed som sidegevinst blive mere innovative. Vi bemærker det kulturelt set påfaldende i, at den angelsaksiske sekundærlitteratur taler om *failing boys* (Pomerantz & Raby, 2015), mens den danske mediediskurs altså hylder de afslappede bardrenge.

Positiv rammesætning

Endelig findes der en række kønnede realisationer af *12-tals**, der bruger andre leksemer end **pige** eller **dreng**, jf. kategorien *kønsneutral/andet leksemer* i Tabel 2. Her finder vi eksempler på positiv valorisering:

I disse dage [...] er medierne fulde af historier om 12-tals studenter, der sprænger karakterskalaen, har taget ekstra fag på gymnasiets høje A-niveau og imponerer lærere, forældre og kammerater med deres flid og enestående mentale evner. Sådant en 12-tals student er Søren Ørskov. (Journalister, *Berlingske*, 25.6.2015).

Article: 12-talspigerne i medierne

Unge 12-tals studenter skal sikre digital viden [...] Det er jo indlysende flot, at de to nybagte studenter Lars Horsbøl og Nicklas Brendborg tilsammen har fået 57 ud af 60 mulige tolv-taller. (Journalist, *Børsen*, 1.12.2015).

I begge tilfælde er der tale om drenge, men det er ikke sikkert, det er et spørgsmål om køn hér. Det lader snarere til, at det ellers negativt rammesatte førsteled *12-tals-* annulleres, når det indgår i sådanne (sæson-) portrætter af højtscorende superstudenter. Tilsvarende ser vi, at "human interest"-historier kan udløse positiv valorisering af *12-tals-*:

12-tals Marius fra Cameroun er snart softwaredesigner i Ikast. MIGRATION. Tilbage i januar blev Marius Youbi sendt hjem til Cameroun, men i dag vender han tilbage til Danmark. Han scorede 12-taller på stribe, men var for flittig til de danske integrationsregler og blev udvist. (Journalist, *Politiken*, 12.2.2016).

Her bliver *flittig* et plusord, og topkaraktererne pludselig et aktiv. Dette gælder også for pigerne:

Så sent som i marts satte et folketingsflertal igen lovmøllen i sving, så 12-talseleven fra Køge Songül Yüksel på 19 år kunne blive i Danmark i stedet for at blive sendt hjem til sin mor og bedstemor i Tyrkiet. (Journalister, *Jyllands-Posten*, 1.8.2014).

Endda også i den kønnede form som *12-talspige*:

Både hendes egen beslutsomhed og hendes mors støtte gør, at Jens Pedersen tror på en god fremtid for Layla: "Hun er en 12-tals pige, der kommer til at klare sig fint." (Instruktør, *Politiken*, 10.2.2014).

Layla er flygtning i Kabul, og også Songül og Marius har flygtningefortid og desuden problemer med at få opholdstilladelse i Danmark. Den positive valorisering af *12-tals-* kan derfor muligvis skyldes deres særlige og svære situation. I disse historier fremhæves det positive ved, at de har klaret sig godt i deres uddannelse på trods af meget vanskelige omstændigheder. Det interessante er så, at de antagne bivirkninger ved at få høje karakterer, altså sygelighed og konformitet, slet ikke er synlige i disse historier, selvom man må antage, at personerne næppe har haft det lettere end de etnisk danske piger.

Samlet set tegner vores analyser altså et billede af, at *12-talspiger* fremstilles som sygelige og konforme. De er med andre ord *for meget*. Heroverfor rammesættes de "afslappede" drenge som lige *tilpas*. Og en helt modsat, dvs. positiv, 12-tals-rammesætning optræder tilsyneladende, når der er tale om "superstudenter" og marginaliserede studerende. Når de får mange 12-taller, er det slet og ret *imponerende*.

Diskussion og konklusion

Vi har i denne artikel vist, at begrebet *12-talspiger* rammesættes negativt i et angreb på de formodede konsekvenser af pigernes bestræbelser på at leve op til præstationskravene og konventionerne i det danske uddannelsessystem. Samtidig trækker mediedebatten paralleller til tidligere feministiske studier af unge pigers konfliktfyldte forsøg på både at have succes i skolen og at leve op til den sociale konstruktion om konventionel femininitet – kort sagt være både "bright and beautiful" (Renold & Allan, 2006) – men den gør det på en måde, der altovervejende indikerer ringeagt snarere end forståelse.

Kritikken kommer især til udtryk i de karakteriserende kendetegn, der tilsammen former den generelle diskursprosodi omkring ordet *12-talspige*, og som udtrykker de stereotypiske træk, læserne kan påvirkes til at forbinde med pigerne. Her rækker de patologiske kendetegn langt ud over de forventelige symptomer som stress og depression, og konformiteten er tilsvarende spredt ud på talrige negative og overdimensionerede træk. I flere af avisteksterne er de karakteriserende kendetegn udtrykt gennem adversative koblinger eller *push-pull*-mekanismer, hvor tilsyneladende positive kendetegn og færdigheder farves af eller vendes til en negativ vurdering eller beskrivelse. På den måde vises "skidt" frem bag den perfekte facade. Heri ligger muligvis en – delvist kulturelt bestemt – "reciprok dualisme" (Dahl, 2006, p. 95): Når noget synes perfekt udenpå, må det være sygt og tomt indeni.

Vi ser den samme indbyggede modsætning i selve betegnelsen *12-talspige*, der denotativt set burde være en hædersbetegnelse for piger, der klarer sig fremragende under uddannelse, men som funktionelt set typisk er det stik modsatte, et skældsord, der bruges til at kritisere eller ynke. Det fører os til at fremsætte den formodning, at der også kan ligge en adversativ kobling gemt i selve ordet *12-talspige*: De får godt nok 12, *men* de er piger. I så fald er det kønnet, der i virkeligheden, men usagt, fortolkes som problemet. Ingen i nutidens Danmark vil naturligvis indrømme, at mistænkeliggørelsen skulle have noget med køn at gøre, men analysen viser ikke desto mindre træk, der kan pege i den retning.

Samlet set viser vores korpus, at *12-talspigerne* opfattes som *for meget af det gode*, og bivirkningerne ved den overdrevne perfektion illustreres gennem overgeneraliseringer, overdrivelser, indiskutable underforståelser og samstilling/sideordning med diverse dårligdomme. Sådanne stereotypiske tendenser i medierne må anses for stærkt problematiske, da de kan være med til at forvanske og forvrænge offentlighedens opfattelse af, hvem pigerne i virkeligheden er. Dertil kommer, at piger, der får 12 og i øvrigt har det godt og/eller regnes for innovative, risikerer at blive tillagt de samme overdimensionerede træk.

Når vi læser bredere ud i vores korpus, finder vi, at rammesætningen af *12-talspigerne* indgår i en mere generel samtidsdiagnose af "korrekthedskulturen" og "konkurrencestaten". I denne logik bliver pigerne pacet frem af samfundets tårnhøje krav, hvorved de bliver stressede og syge. Samtidig (for)bliver de konforme, fordi

karaktersystemet tilsyneladende ikke afspejler det, der tæller. Det er med andre ord ikke pigernes egen skyld, at de er, som de kritiseres for at være. Det er samfundet, uddannelsessystemet og karakterskalaen, den er gal med. Vi kan ikke udelukke, at denne samtdiagnose er delvis rigtig – for eksempel i forhold til den fremherskende test- og evalueringskultur i Danmark – men det synes selvmodsigende at hævde, at pigerne skulle være ringere til at tænke selvstændigt og originalt, blot fordi de mestrer fagenes læringsmål. Heroverfor rammesættes drengene som ganske vist dovne og utilpassede i skolen, men til gengæld også kreative og selvstændigt tænkende – hvis bare de fik lov. Også denne virkelighedsanskuelse synes at bygge på stereotypiske forestillinger. Denne gang på idéen om, at drenge, der har svært ved at passe ind i ”boksen”, automatisk må være i stand til at tænke originalt uden for den.

Alt i alt synes karakteristikkene at bunde i en opfattelse af, at det er usundt for piger at arbejde hårdt og præstere perfekt i skolen, og at uddannelsessystemet og karakterskalaen belønner pigerne for at excellere i konformitet frem for originalitet. Medmindre man opfatter hårdt arbejde som specielt feminint, har vi dog meget vanskeligt ved at se, at uddannelsessystemet skulle favorisere piger og kvinder for andet end tillært viden og tillærte færdigheder. Faktisk finder vi det opmuntrende, at man tilsyneladende kan opnå høje karakterer ved flid og ikke bare ved talent og/eller social baggrund alene. Ud fra en sådan synsvinkel skal vi måske i virkeligheden opfatte 12-talspiger som mønsterbrydere og rollemodeller – for både piger og drenge under uddannelse.

Referencer

- Andersen, M.H. (2011). Særskrivning og sammenskrivning i dansk. In Hansen, I.S., & Widell, P. (Eds.) 13. *Møde om udforskningen af dansk sprog*. Århus: Nordisk Institut, Aarhus Universitet.
- Baker, P. (2006). *Using corpora in discourse analysis*. London and New York: Bloomsbury Academic.
- Bednarek M. (2006). *Evaluation in Media Discourse: Analysis of a Newspaper Corpus*. London and New York: Continuum.
- Bednarek M. (2012). Constructing 'nerdiness': Characterisation in The Big Bang Theory. *Multilingua*, 31, 199-229. DOI: 10.1515/multi-2012-0010.
- Cardwell, M. (1996). *Dictionary of Psychology*. Chicago: Fitzroy Dearborn.
- Collins, R.L. (2011). Content analysis of gender roles in the media: Where are we now and where should we go? *Sex Roles*, 64(3-4), 290-298. DOI: 10.1007/s11199-010-9929-5.
- Dahl, H. (2006). *Hvis din nabo var en bil* (2. udgave). København: Akademisk Forlag.
- Danmarks Evalueringsinstitut (2005). *Køn, karakterer og karriere. Drenges og pigers præstationer i uddannelse*. Danmarks Evalueringsinstitut.
- Dansk Erhverv (2014). *Karakterforskelle mellem køn på landets gymnasier*. København: Dansk Erhverv.
- De Vreese, C.H. (2005). News Framing: Theory and typology. *Information Design Journal + Document Design*, 13(1), 51-62.
- DSL, Det Danske Sprog og Litteraturselskab (2003). *Den Danske Ordbog*. Tilgængelig fra: <http://ordnet.dk/ddo/ordbog>.

Article: 12-talspigerne i medierne

- Due, P., Diderichsen, F., Meilstrup, C., Nordentoft, N., Obel, C., & Sandbæk, A. (2014). *Børn og unges mentale helbred. Forekomst af psykiske symptomer og lidelser og mulige forebyggelsesindsatser*. København: Vidensråd for Forebyggelse.
- Entman, R.M. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51-58.
- Gamson, W.A., & Modigliani, A. (1989). Media discourse and public opinion on nuclear power: A constructionist approach. *American Journal of Sociology*, 95, 1-37. DOI: 10.1086/229213.
- Goffman, E. (1981). *Forms of talk*. Philadelphia, PA: University of Pennsylvania Press.
- Gravengaard, G. (2009). Ugens skrækhistorie: en terrormistænkt tuneser. In Lund, A.B., Willig, I., & Blach-Ørsten, M. (Eds.), *Hvor kommer nyhederne fra? Den journalistiske fødekæde i Danmark før og nu* (pp. 41-54). Århus: Ajour.
- Greenwood, D., & Isbell, L.M. (2002). Ambivalent sexism and the dumb blonde: Men's and women's reactions to sexist jokes. *Psychology of Women Quarterly*, 26(4), 341-350. DOI: 0361-6843/02.
- Grice, H.P. (1975). Logic and Conversation. In Cole, P., & Morgan, J.L. (Eds.), *Syntax and semantics 3: Speech acts* (pp. 41-58). Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Halliday, M.A.K. (1994). *An introduction to functional grammar* (2. edition). New York: Arnold.
- Hunston, S. (2002). *Corpora in applied linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Janney, R.W. (2002). Cotext as context: Vague answers in court. *Language and Communication*, 22(4), 457-475. DOI: 10.1016/S0271-5309(02)00020-4.
- Jønch-Clausen, H., & Lyngbye, L. (2007). Hvad er fairness? *Journalistica*, 5, 91-108.
- Jørgensen, J.C. (2007). *Journalistik med stil. Fra klassiske nyheder til fortælling*. Viborg: Forlaget Ajour.
- Koester, A. (2010). Building small specialised corpora. In McCarthy, M. & O'Keeffe, A. (Eds.), *Routledge handbooks in applied linguistics: Routledge handbook of corpus linguistics* (pp. 38-53). Florence, K.Y.: Routledge.
- Levinson, S.C. (1983). *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lund, A.B., & Willig, I. (2009). Om forskningsprojektet: En nyhedsuge i Danmark 1999-2008. In Lund, A.B., Willig, I. & Blach-Ørsten, M. (Eds.), *Hvor kommer nyhederne fra? Den journalistiske fødekæde i Danmark før og nu* (pp. 7-13). Århus: Ajour.
- McGarty, C., Yzerbyt, V.Y., & Spears, R. (2002). *Stereotypes as explanations. The formations of meaningful beliefs about social groups*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Montgomery M. (2007). *Discourse of broadcast news: a linguistic approach*. London & New York: Routledge.
- Moos, M. (2006). *Fællesnordisk tendens: Piger klarer sig bedre i skolen*. Danmarks Evalueringsinstitut. Konsulteret 2. maj 2017, <http://www.eva.dk/e-magasinet-evaluering/2006/evalueringnovember-2006/faellesnordisk-tendens-piger-klarere-sig-bedre-i-skolen?searchterm=drenge>
- Nielsen R.K. & Schrøder K. (2013). *Danskerne brug af nyhedsmedier 2013*. Roskilde: Center for Magt, Medier og Kommunikation, Roskilde Universitet.
- Nielsen, A.M., & Lagermann, L.C. (2017). *Stress i gymnasiet*. DPU, Aarhus Universitet.
- Nielsen, M.F. (2001). *Replik til journalistikken*. København: Akademisk Forlag.
- OECD (2016). *Gender gap in education*. Konsulteret 2. maj 2017, <http://www.oecd.org/gender/data/gender-gap-in-education.htm>
- Opplinger, P.A. (2007). Effects of gender stereotyping on socialization. In Preiss, R.W. (Ed.), *Mass media effects research: Advances through meta-analysis* (pp. 199-215). New York/London: Routledge.
- Pan, Z., & Kosicki, G. (1993). Framing analysis: An approach to news discourse. *Political Communication*, 10, 59-79. DOI: 1058-4609/93.

- Pomerantz, S., & Raby, R. (2011). 'Oh, she's so smart': girls' complex engagements with post/feminist narratives of academic success. *Gender and education*, 23(5), 549-564. DOI: 10.1080/09540253.2010.538014.
- Pomerantz, S., & Raby, R. (2015). Playing it down/playing it up: Girls' strategic negotiations of academic success. *British Journal of Sociology of Education*, 36(4), 507-525. DOI: 10.1080/01425692.2013.836056.
- Renold, E., & Allan, A. (2006). Bright and beautiful: High achieving girls, ambivalent femininities, and the feminization of success in the primary school. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 27(4), 457-473. DOI: 10.1080/01596300600988606.
- Ringrose, J., & Walkerdine, V. (2008). What does it mean to be a girl in the twenty-first century? Exploring some contemporary dilemmas of femininity and girlhood in the west. In Mitchell, C. A., & Reid-Walsh, J. (Eds.), *Girl culture: An encyclopedia*, Vol. 1 (pp. 6-14). Westport, Connecticut, London: Greenwood Press.
- Scheufele, D.A. (2000). Agenda-setting, priming, and framing revisited: Another look at cognitive effects of political communication. *Mass Communication & Society*, 3(2-3), 297-316. DOI: 10.1207/S15327825MCS0323_07
- Scott M. (2012). *WordSmith Tools Version 6*. Stroud: Lexical Analysis Software.
- Skelton, C., & Francis, B. (2009). *Feminism and 'The Schooling Scandal'*. New York: Routledge.
- Skelton, C., Francis, B., & Read, B. (2010). "Brains before 'beauty'?" High achieving girls, school and gender identities. *Educational Studies*, 36(2), 185-194. DOI: 10.1080/03055690903162366.
- Skyum-Nielsen, P. (2008). *Godt dansk*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Tankard, J.W. (2001). The empirical approach to the study of media framing. In Reese, S.D., Gandy, O.H., & Grant, A.E. (Eds.), *Framing public life* (pp. 95-106). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Touri, M., & Kotevko, N. (2015). Using corpus linguistic software in the extraction of news frames: towards a dynamic process of frame analysis in journalistic texts. *International Journal of Social Research Methodology*, 18(6), 601-616. DOI: 10.1080/13645579.2014.929878.
- Undervisningsministeriet (2016). *Baggrund: Fra 13-skalaen til 7-trinsskalaen*. Konsulteret 8. marts 2017, <https://www.uvm.dk/Uddannelser/Paa-tvaers-af-uddannelserne/7-trins-skalaen/Baggrund-Fra-13-skalaen-til-7-trins-skalaen>.
- Van Gorp, B. (2010). Strategies to take subjectivity out of framing analysis. In D'Angelo, P., & Kuypers, J.A. (Eds.), *Doing news framing analysis. Empirical and theoretical perspectives* (pp. 84-109). New York/London: Routledge.
- Walkerdine, V., Lucey, H., & Melody, J. (2001). *Growing up girl: Psychosocial explorations of gender and class*. Hampshire: Palgrave.
- Whorf, B.L. (1956 [1940]). Science and Linguistics. In Carroll, J.B. (Ed.), *Language, thought, and reality: Selected writings of Benjamin Lee Whorf* (pp. 207-219), Cambridge, MA: The M.I.T. Press.
- Wood, J.T. (1994). *Gendered lives: Communication, gender, and culture*. Belmont, CA: Wadsworth Publishing.
- Zhongdang, P., & Kosicki, G.M. (1993). Framing analysis: An approach to news discourse. *Political Communication*, 10(1), 55-75. DOI: 10.1080/10584609.1993.9962963.

Kenneth Reinecke Hansen
Lektor, ph.d.
Institut for Skole og Læring
Professionshøjskolen Metropol
keha@phmetropol.dk

Jonas Nygaard Blom
Lektor, ph.d.
Center for Journalistik, Institut for Statskundskab
Syddansk Universitet
blom@journalism.sdu.dk

Appendiks. Eksempler på karakteriserende kendetegn

Tabel A. Karakteriserende kendetegn knyttet til sygelighedsrammen.

Eksempel	Karakteriserende kendetegn	Kilde, avis, dato
Fagkundskaben taler om "de perfektionistiske unge" eller "12-tals pigerne." Dem, hvor alting aldrig er godt nok. Dem, som ser en tyk pige i spejlet, selv om der absolut ikke er grund til det.	perfektionistisk forfængelig	Journalist, <i>Berlingske Tidende</i> , 11.12.2010
12-tals pigerne. Det kalder psykologerne de dygtige piger med lavt selvværd.	lavt selvværd	Journalist, <i>Politiken</i> , 3.3.2012
Hans institutleder, Thomas G. Jensen, følger efter i samme spor og bemærker, især til 12-talspigerne, at 2 er "okay", 4 er "glædeligt", mens karakteren 10 får betegnelsen "en kæmpe fest" og 12-tallet den ironiske bemærkning "få dig et liv".	asocial "livløs"	Institutleder, <i>Jyllands-Posten</i> , 23.8.2013
Eller den unge, smukke, såkaldte 12-tals pige, der græder sig i søvn hver eneste – hver eneste – hver eneste nat, og som vågner kl. 3 hver eneste – hver eneste – hver eneste nat og ligger og kæmper med følelsen af at blive opslugt af et sort hul af fiasko uden nogen at række ud til.	smuk [del af <i>konformitetsrammen</i>] ulykkelig søvnløs ensom	Sociolog, <i>Jyllands-Posten</i> , 29.3.2015
Tallene fra Danmarks Statistik bekræfter myten om de flittige 12-tals piger, der scorer flotte karakterer, men går ned med flaget på grund af deres høje forventninger til sig selv.	udbrændt	Ungdomsforsker (indirekte citat), <i>Politiken</i> , 21.5.2015
"Jeg synes, vi skal grine meget mere af 12-talspigerne og udstille kvindelige neuroser, for kvinder er så bange for at fejle".	neurotisk	Manuskriptforfatter, <i>Politiken</i> , 5.6.2015
Når man hører om såkaldte "12-talspiger", der bukker under for stress af angst for ikke at få lige så gode karakterer som deres gymnasieveninder, når man hører om spiseforstyrrelser som en følge af angst for ikke at have den ideelle vægt og de ideelle mål, så tænker man unægtelig på, at al den elendighed da må komme et eller andet sted fra.	stresset angst spiseforstyret	Forfatter, <i>Information</i> , 6.6.2015
Risikerer vi så ikke at skabe flere 12-tals-piger, der piner og plager sig selv, hvis de ikke får en topkarakter?	selvtugtende	Redaktør, <i>Politiken</i> , 20.10.2015
Mange har beskrevet, hvordan forsøget på at kontrollere tager overhånd for travle forældre og unge "12-tals-piger".	kontrolleret	Læserbrev, <i>Jyllands-Posten</i> , 25.11.2015
Optagelsesprøven til Sydkoreas universiteter er den vigtigste dag i de unges liv og et spejl for den danske debat om 12-tals piger [...]. I kølvandet af prøven følger altid en bølge af selvmord.	selvmordstruet	Journalist, <i>Weekendavisen</i> , 27.11.2015
Vi har også set kontrol- og korrekthedsafhængigheden blive institutionaliseret i form af "12-talspiger", der er hundeanget for at være andet end rigtige og fejlfri. På samme tid er der en epidemi af unge piger, der skærer i sig selv, vi har stigende rater af unge med stress, depression, spiseforstyrrelser, og politisk radikaliserer rejser sig i alle retninger, hvilket de tabloide spisesedler vidner om på daglig basis.	kontrolleret afhængig angst selvskadende stresset deprimeret spiseforstyret radikaliseret	Direktør, <i>Jyllands-Posten</i> , 12.10.2016

Tabel B. Karakteriserende kendetegn knyttet til konformitetsrammen.

Eksempel	Karakteriserende kendetegn	Kilde, avis, dato
Forskerne taler om "12-tals pigerne" eller de "stille dygtige". For det er særligt de unge piger, der bøjer nakken og knokler for at leve op til idealet.	stille ydmyg	Journalist, <i>Berlingske Tidende</i> , 11.12.2010
Men elefanten i glashuset føler sig omgivet af 12-talspiger, overflade og præstationskrav. "Jeg er så træt af, at alting skal være så fucking perfekt hele tiden. Det er så kedeligt."	overfladisk perfektionistisk kedelig	Musiker, <i>Politiken</i> , 9.3.2014
Når man kan sidde tilbage med en lidt fersk eftersmag, skyldes det, at Egholm næsten er for perfekt. Som om bogen selv er en slags 12-tals pige, der gerne vil være så dygtig og dadelfri, at den skinner ren og pæn og uden nogen form for svedig og sansepåvirkende lugt, larm og lummerhed i sig.	perfektionistisk dygtig ren pæn	Journalist, <i>BT</i> , 21.6.2014
De mest ærgerrige piger har i uddannelsessystemet fået betegnelser som "12-talspiger" eller "præstationspiger", men ambitionerne kan have en bagside	ambitiøs	Journalist, <i>Jyllands-Posten</i> , 12.10.2014
"Når det gælder 12-talspigerne, så de er ekstremt disciplinerede – men det er også i forhold til deres eget personlige projekt".	disciplineret egoistisk	Prodekan, <i>Information</i> , 31.10.2014
"Snittet på arkitektskolerne er meget højt, så det ender med at være 12-talspiger med blond sideskilning og benene over kors, som kommer ind."	blond kysk	Politiker, <i>Jyllands-Posten</i> , 16.1.2015
"Den private sektor får da meget mere ud af at ansætte en akademiker, der har styr på sin faglighed, og som innovativt kan stykke nogle skæve og anderledes ideer sammen, end en 12-talspige, der med sine korrekte færdigheder kun kan det, som den private sektor i forvejen er god til".	korrekt ikke-innovativ	Antropolog, <i>Politiken</i> , 29.8.2015
Vi har længe hørt om dem. De perfekte 12-tals piger, der læser og læser og i søvne kan lire de sætninger af, som de tror, lærerne gerne vil høre.	perfekt mekanisk uselvstændig	Journalist, <i>Berlingske</i> , 4.10.2015
Her er den artige 12-tals-pige prosa lige ved at træde i karakter og skære ind til benet.	artig	Professor, <i>Politiken</i> , 1.12.2015
Og jeg har i den grad svigtet de kedelige 12-talspiger, flittig-liserne.	kedelig flittig	Journalist, <i>Politiken</i> , 2.5.2016

Noter

- 1 Dette genreskel er ikke altid helt skarpt. Vi har ladet det være afgørende, om skribenten hovedsageligt i tredje person tilskriver ansvaret for udsagn til andre kilder gennem citat og parafrase (: information), eller om skribenten hovedsageligt i første person selv står inde for sine udsagn (: opinion), jf. sondringen mellem *attribution* hhv. *averral* (Bednarek, 2006, p. 60 f.).
- 2 I artiklen gengiver vi korpussets stavemåde og tegnsætning, dvs. inklusive stavfejl og andre afvigelser fra dansk retskrivningsnorm.